

Antwoord van de openbare distributienetbeheerders (DNB's) in België
op de
Formele openbare raadpleging betreffende de voorstellen voor een
aangepast federaal technisch reglement
en algemene eisen RfG, DCC, HVDC en opslag,
georganiseerd door Elia

16 April 2018

1. Inleiding

De DNB's in België hebben beslist om samen op het voorstel van aangepast federaal technisch reglement (FTR) te reageren, gezien zij een aantal belangrijke aandachtspunten onder de aandacht wensen te brengen. Deze aandachtspunten worden hierna verder beschreven.

Als bijlage aan het antwoord worden eveneens de consultatieteksten van het FTR in het Nederlands en het Frans toegevoegd (gezien er in beide talen wat verschillen te vinden zijn) met aanduiding van de tekst aanpassingsvoorstellen voor de belangrijke aandachtspunten alsook voor nog een aantal andere elementen. Telkens worden de aanpassingsvoorstellen begeleid door een opmerking en verantwoording.

De distributienetbeheerders beperken zich tot het geven van opmerkingen op de tekst van het federaal technisch reglement, maar de opmerkingen zijn – voor zover relevant – eveneens van toepassing op de documenten met de algemene eisen. Wij viseren hier dan in het bijzonder de opmerkingen betreffende de vereisten over de reactieve vermogen uitwisseling die eveneens voorkomen in de algemene eisen DCC.

2. Overzicht van de belangrijke aandachtspunten

De volgende aandachtspunten worden hierna verder toegelicht:

- Definitie netgebruiker/transmissienetgebruiker in relatie tot DNB en gevolg voor de opbouw van de tekst van het FTR (art. 1§1 en art. 332§1);
- Contractuele relatie beheerder transmissienet (TNB) en distributienetgebruiker (DNG) en de noodzakelijke rol van de DNB (art. 332§2);
- De vereiste op vlak van reactieve vermogen uitwisseling, specifiek de implementatie van artikel 15.2 uit de netcode DCC. (art. 346).

2.1. Definitie netgebruiker/transmissienetgebruiker in relatie tot DNB en gevolg voor de opbouw van de tekst van het FTR

De DNB komt in het FTR voor, zowel als netbeheerder van het distributienet, maar bovendien als netgebruiker en ook als transmissienetgebruiker. Dit drievoudig gebruik creëert verwarring en ondermijnt de leesbaarheid van het FTR en is bovendien niet in overeenstemming met de netcodes/richtlijnen.

In de netcodes (Nederlandstalige versie) wordt de DNB als een DSB (systeembeheerder) benoemd en wordt die nooit als een systeemgebruiker ((S)GU = (significant) system user) aanzien.

De richtlijn 'system operation' definieert duidelijk de SGU en de DSB (dus DNB) maakt er geen deel van uit.

De Richtlijn 2009/72/EC definieert de systeemgebruiker als:

"een natuurlijke persoon of rechtspersoon die levert aan of afneemt van een transmissie- of distributiesysteem";

De DSB (DNB) is dus geen systeemgebruiker (netgebruiker). Hij wordt trouwens in dezelfde Richtlijn afzonderlijk gedefinieerd.

Dat de DNB niet moet worden beschouwd als een netgebruiker bewijst het FTR zelf, o.a. in het artikel 4(iii) worden de netbeheerders afzonderlijk vermeld naast de transmissie-netgebruikers en de netgebruikers, terwijl ze er volgens de definitie deel van uit maken.

De DNB's stellen dus voor om de 'beheerder van een distributienet' niet op te nemen in de definitie van de netgebruiker en de transmissienetgebruiker.

Voorstel aangepaste tekst:

XX° "netgebruiker": elke natuurlijke of rechtspersoon, eigenaar van een installatie die aangesloten is op het transmissienet, of op een lokaal transmissienet of aan één van de distributienetten; en waar installatie staat voor een elektriciteitsproductie-installatie, een verbruiksinstallatie, een asynchrone opslag, een gesloten industrieel systeem, een gesloten distributienet, of een HVDC-systeem. Enkel voor de toepassing van dit besluit en de Europese netcodes wordt ook als eigenaar beschouwd: de persoon die beschikt over het eigendomsrecht of, indien een derde met dewelke deze persoon een contractuele relatie heeft, over het eigendomsrecht beschikt, over het gebruiksrecht op deze installatie, het betrokken net of dit systeem.

24° "transmissienetgebruiker": een netgebruiker wiens elektriciteitsproductie-eenheid, verbruiksinstallatie, asynchrone opslag, gesloten industrieel net, gesloten distributienet, of HVDC-systeem, op het transmissienet is aangesloten;

Als direct gevolg van de verandering van de definities, lijkt het dan ook noodzakelijk om het artikel 332§1 aan te passen.

In plaats van alle titels van het FTR van toepassing te maken op de DNB's, wat de leesbaarheid ten zeerste bemoeilijkt is het aangewezen om te verwijzen naar specifieke artikels die wel van toepassing zijn op de DNB's. Op deze wijze staan alle artikels die van toepassing zijn op de DNB's op een zeer duidelijke en ondubbelzinnige manier samen.

Bovendien is de oorspronkelijke (zeer lange) zin in het Nederlands niet verstaanbaar, vermoedelijk door een slechte vertaling uit het Frans.

Voorstel aangepaste tekst:

Art. 332. §1 Om het recht van aansluiting op en toegang tot het transmissienet te verkrijgen, voor respectievelijk:

- de installaties van het openbaar distributienet die zijn aangesloten op het transmissienet en de openbare distributienetten;*
- de installaties van het plaatselijk transmissienet die zijn aangesloten op het transmissienet en de lokale transmissienetten;*

eerbiedigen de beheerders van het distributienet en van het plaatselijk transmissienet:

- *de bepalingen van deze Titel;*
- *de bepalingen van Titel III, voor zover ze expliciet verduidelijken dat ze ook van toepassing zijn voor de beheerder van het plaatselijk transmissienet en/of de beheerders van de openbare distributienetten;*
- *de volgende artikels, voor dewelke de beheerders van het plaatselijk transmissienet en de beheerders van de openbare distributienetten worden gelijkgesteld met transmissienetgebruiker:*
 - *Titel I: Algemeenheden – Artikel 10 t.e.m. 12*
 - *Titel II: Planningsgegevens van het net – Artikel 25, Artikel 27 en Artikel 30 t.e.m. 34*
 - *Titel V: Evenwicht – Artikel 207*
 - *Titel VI: Beheer van het net – Artikel 272 en Artikel 274 t.e.m. 278*
 - *Titel VII: Tellingen en metingen – Artikel 288 t.e.m. 291, Artikel 299 t.e.m. 302, Artikel 306, Artikel 307, Artikel 310 en Artikel 314 t.e.m. 317.*

De installaties van het openbaar distributienet die aangesloten zijn op het transmissienet en de openbare distributienetten bedoeld in deze titel betreffen alleen de openbare distributienetten, met uitsluiting van industriële gesloten netten en gesloten distributienetten, die geregeld worden door Titel IX.

2.2. Contractuele relatie beheerder transmissienet (TNB) en distributienetgebruiker (DNG) en de noodzakelijke rol van de DNB

Het artikel 332§2 vermeldt terecht dat de TNB geen enkel aandeel en verantwoordelijkheid heeft in het operationele beheer van het distributienet en geen enkele contractuele en/of operationele relatie heeft met DNG's, met uitzondering van een aantal gevallen waarvoor dit wel het geval kan zijn.

De DNB's begrijpen dat voor levering van balanceringsdiensten, vraagsturingsdiensten, en sommige andere verplichtingen die mogelijks voortvloeien uit de SOGL de TNB effectief een directe relatie heeft met de DNG's, maar het lijkt logisch en noodzakelijk dat er over dergelijke relaties een voorafgaand overleg wordt gepleegd met de DNB's. Zij staan namelijk in voor het operationeel beheer van hun distributienet en dienen dus te allen tijde op de hoogte te zijn van elke mogelijke impact die dergelijke relatie tussen de TNB en de DNG zou kunnen hebben op hun netten.

De derde bullet die verwijst naar het art. 5.4 van de Europese netcode RfG is niet relevant want dit artikel zegt niet dat de TNB de gegevens rechtstreeks bij de DNG haalt of via een andere weg. De manier van uitwisseling van gegevens wordt trouwens vastgelegd in de SOGL artikel 40.7 (met netgebruikers aangesloten op het distributienet steeds in akkoord met de distributienetbeheerder).

Voor dezelfde reden dient in de laatste paragraaf onder de 3de bullet duidelijk vermeld te worden dat gegevens slechts rechtstreeks aan de TNB worden bezorgd door de DNG op voorwaarde dat de TNB en de DNB's hierover een akkoord hebben bereikt.

De DNB's baseren deze bewering op het feit dat het in ontwerp zijnde KORRR (Key Organisational Requirements, Roles and Responsibilities) betreffende data uitwisseling niet wettelijk consistent is met de betrokken artikels van de SOGL, zoals trouwens aangetoond door een juridische studie op Europees niveau.

De DNB's zijn dus van mening dat de tekst moet worden aangepast om enerzijds de DNB's niet te belemmeren in hun verantwoordelijkheid voor het operationeel beheer van hun net en anderzijds om de relevante artikels van de SOGL op een juiste manier te implementeren.

Voorstel aangepaste tekst:

Onverminderd artikel 333, neemt de transmissienetbeheerder geen enkel aandeel in het operationele beheer van het distributienet of het lokale transmissienet, heeft hij geen enkele verantwoordelijkheid op dat vlak en geen enkele contractuele en/of operationele relatie met de netgebruikers die aangesloten zijn op de distributienetten of lokale transmissienetten, met uitzondering van, in voorkomend geval en na overleg met de beheerder van het plaatselijk transmissienet of de beheerder van de openbare distributienet, verplichtingen die zouden voortvloeien uit de relaties die hij heeft met distributienetgebruikers of gebruikers van het lokale transmissienet en die hieronder vermeld worden:

1° wanneer zij hem balanceringsdiensten, vraagsturingsdiensten leveren of deelnemen aan de strategische reserve die georganiseerd wordt door de wet van 29 april 1999; en/of

2° in toepassing van bepaalde operationele verplichtingen die voortvloeien uit de Europese netcode SOGL verbonden aan de aard van de installaties van de gebruikers van het distributienet of plaatselijk transmissienet, conform hoofdstuk VI.II ("geïntegreerde coördinatie van de installaties voor de operationele veiligheid van het net") van dit besluit; en/of

~~3° in toepassing van artikel 5.4 van de Europese netcode RfG, wanneer de transmissienetbeheerder specifieke gegevens opvraagt bij de eigenaars van elektriciteitsproductie-eenheden aangesloten op de distributienetten of lokale transmissienetten;~~

in toepassing van artikel 48 tot 51 van de Europese netcode SOGL, voor de mededeling van gegevens betreffende de elektriciteitsproductie-eenheden aangesloten op het distributienet of plaatselijk transmissienet; evenals in toepassing van artikel 53 van de Europese netcode SOGL, voor de mededeling van gegevens betreffende de lokale verbruikerseenheden aangesloten op de distributienetten of lokale transmissienetten en die betrokken zijn bij de vraagsturing, maar uitsluitend in het geval er met de beheerders van het distributienet of het plaatselijks transmissienet werd overeengekomen dat de transmissienetbeheerder de gegevens rechtstreeks bekommt van bedoelde netgebruikers.

2.3. De vereiste op vlak van reactieve vermogen uitwisseling, specifiek de implementatie van artikel 15.2 uit de netcode DCC.

De netcode DCC voorziet in het artikel 15.2 de mogelijkheid voor de TNB om dit artikel toe te passen. Het betreft de vereiste om geen reactief vermogen te exporteren bij een lage belasting. Door opname in het FTR beslist Elia dus om dit artikel toe te passen.

Gezien het artikel ook aangeeft dat de : "...de lidstaten kunnen van de TSB eisen dat deze zijn verzoek rechtvaardigt door middel van een gezamenlijk met de beheerder van het transmissie-gekoppelde distributiesysteem uit te voeren analyse.", menen de DNB's dat deze voorwaarde ook best wordt overgenomen in het FTR.

In dat geval, en gezien de bedragen van de investeringen, lijkt het de DNB's onontbeerlijk dat dergelijke analyse gebeurt alvorens welke vereiste dan ook wordt opgelegd.

In het bijzonder komt het erop neer de volgende elementaire vragen te beantwoorden:

- Op welk gedeelte van het transmissienet?
- Bij welke belastingtoestand? Theoretische of reële toestand?
- Hoeveel keer per jaar en voor een duur van hoeveel kwarturen?
- Voor welk reactief vermogen?

Enkel op basis van deze elementen kunnen een evenredige beperking of alternatieve oplossingen worden overwogen. Het lijkt ons dus noodzakelijk dat de lidstaat (regulatoren) het erover eens is (zijn) om deze analyse op te leggen aan de TNB en de DNB's.

Voorstel aangepaste tekst:

Art. 346. In toepassing van artikel 15.2 van de Europese netcode DCC, kan de beheerder van het transmissienet eisen dat de distributienetten en plaatselijke transmissienetten aangesloten op een transmissienet in hun netten de capaciteit hebben om geen reactief vermogen (productie) te leveren (met referentiespanning 1 pu) ter hoogte van hun koppelpunt(en) voor een actief vermogen lager dan 25 % van het maximale actief vermogen in opname of het maximale actief vermogen in injectie, met dien verstande dat het geïnstalleerde maximale actief vermogen in opname of het maximale actief vermogen en injectie gelijk is aan de minimale uitwisselingscapaciteit die beschikbaar is op het koppelpunt, rekening houdend met de niet-beschikbaarheden op de elementen van het net (N-1) indien de spanning op het verbindingspunt lager is dan 30kV en gelijk aan het beschikbaar gesteld vermogen indien de spanning op het verbindingspunt gelijk is of hoger dan 30kV. De minimale actieve uitwisselingscapaciteit beschikbaar op het koppelpunt en het beschikbaar gesteld vermogen worden beide opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst.

De beheerder van het transmissienet rechtvaardigt zijn vraag in een gemeenschappelijke analyse met de beheerder van het distributienet of het plaatselijk transmissienet aangesloten op het transmissienet. Deze gemeenschappelijke analyse zal worden uitgevoerd voor gans België ten einde de in te zetten middelen om de reactieve vermogensstromen op een efficiënte wijze te beheren correct te evalueren en te waken over de goede werking van het Belgisch elektrisch systeem. Deze analyse houdt rekening met de te verwachten evolutie in de energiemix in België.

Indien de gemeenschappelijke analyse aantoont dat de beperking van de levering van reactief vermogen onontbeerlijk is, wordt een gezamenlijke gedetailleerde studie uitgevoerd door de transmissienetbeheerder in zijn hoedanigheid van relevante transmissienetbeheerder voor de regelzone en een beheerder van het distributienet en/of beheerder van het plaatselijk transmissienet alvorens een investering te doen.

Het doel van deze gemeenschappelijke gedetailleerde studie is:

- *om een akkoord te bereiken over de vereiste ofwel voor elk koppelpunt afzonderlijk, ofwel voor een geheel van koppelpunten met het transmissienet;*
- *vervolgens, indien deze vereiste wordt bevestigd, de capaciteit te garanderen om de werkingspunten binnen de bovenvermelde limieten te houden ofwel voor elk koppelpunt afzonderlijk, ofwel voor een geheel van koppelpunten.;*

Dit betekent dat deze investeringen moeten worden uitgevoerd in het meest geschikte net, hetzij het distributienet, hetzij het transmissienet door de betrokken netbeheerder en dat ze beantwoorden aan de noden van het systeem aan de laagst mogelijke maatschappelijke kost op lange termijn. Indien een investering op een hoger net dan het distributienet het meest optimaal is in plaats van een investering in het distributienet om te voldoen aan de vereiste, zal de vereiste om geen reactief vermogen te injecteren in de betrokken koppelpunten niet van toepassing zijn.

De gemeenschappelijke gedetailleerde studie kan elke 3 jaar worden herzien op vraag van de beheerder van het transmissienet.